

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Minister MZS

Bezoekadres:

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk

1808821-216522-PZO

Bijlage(n)

1

Datum 12 januari 2021
Betreft Appreciatie BO TIZ van het IKZ rapport

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Voor u ligt het rapport Verwevenheid zorg & criminaliteit van het Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ). Het IKZ heeft dit onderzoek in samenwerking met het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC ON) uitgevoerd.

Dit onderzoek betreft een vervolg op eerder onderzoek van het IKZ naar strafrechtelijke antecedenten van bestuurders bij zorgorganisaties. De minister van VWS heeft in reactie op Kamervragen toegezegd dit onderzoek aan de Tweede Kamer te sturen¹. De centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek was: "Wat is aard en omvang van de verwevenheid tussen zorg en criminaliteit?".

Onderstaand volgt de appreciatie van het Bestuurlijk Overleg van de Taskforce Integriteit Zorgsector (BO TIZ) als opdrachtgever van het IKZ. Het BO TIZ is een samenwerkingsverband met als doel het versterken van de integriteit van de zorgsector door samenwerking tussen de convenantpartners te stimuleren, te coördineren en te vergroten². Dat doet het BO TIZ onder meer door het uitwisselen van informatie en het uitwisselen van kennis, inzicht en vaardigheden. Het samenwerkingsverband stelt hierbij het maatschappelijk belang van het voorkomen van fouten en fraude in de zorg voorop. Om zorgfraude te voorkomen en te bestrijden wordt er samengewerkt in de keten en is er een integraal pakket aan ketenbrede maatregelen, zoals neergelegd in het Programma Rechtmatige Zorg 2018-2021.

Algemene conclusie

Het BO TIZ heeft met belangstelling kennis genomen van het rapport. De onderzoekers hebben geconcludeerd dat in de periode 2017 t/m 2019 bij 22 zorgorganisaties, die bekend zijn bij het RIEC ON in Twente, indicaties voor ondermijnende criminaliteit bestaan.

¹ Zie ah-tk-20182019-3656.

² Het samenwerkingsverband bestaat uit: Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), Zorgverzekeraars Nederland (ZN), Directie Opsporing van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Inspectie SZW), Belastingdienst, Openbaar Ministerie (OM), Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ), Sociale Verzekeringsbank (SVB), Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Zie convenant: Staatscourant 2019 nr. 10997, 28 februari 2019.

Het onderzoek biedt waardevolle inzichten over de mogelijke verwevenheid tussen zorg en criminaliteit. Het BO TIZ constateert tevens dat de hoofdvraag naar de omvang van de verwevenheid tussen zorg en criminaliteit niet kon worden beantwoord in het rapport als gevolg van de weerbarstigheid van de materie en de beperkte kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksopzet.

Het onderzoek is een beschrijving van 19 casussen betreffende 22 zorgaanbieders, die in de periode 2017-2019 bij het RIEC ON bekend zijn, aangevuld met tien interviews³. Kortom, het onderzoek is niet omvangrijk genoeg om representatieve landelijke of regionale conclusies te trekken over de feitelijke omvang van de verwevenheid tussen zorg en criminaliteit.

Het BO TIZ herkent de signalen dat ondermijnende criminaliteit ook voorkomt in de zorgsector. Voor ondermijnende criminaliteit geldt dat die zijn weg vindt in meerdere sectoren waar de gelegenheid zich voordoet. Een aantal van die situaties is met dit onderzoek nu ook beschreven voor bepaalde delen van de zorg. De signalen uit het rapport zijn zorgelijk, maar (helaas) niet nieuw.

Naar de casussen is vervolgonderzoek ingesteld binnen RIEC-verband en bij het merendeel heeft een bestuursrechtelijke of civielrechtelijke interventie plaatsgevonden, zoals ontbinding van een contract door gemeenten of een fiscale interventie. Voor wat betreft de ondermijnende strafbare feiten is dit soms al strafrechtelijk aangetoond en in andere gevallen (nog) niet. De signalen die over fraude in de zorg zijn gesignaleerd, zijn nog in onderzoek.

Integrale aanpak ondermijning

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit is een breed maatschappelijk probleem en is een topprioriteit van dit kabinet. Ondermijning bestaat uit veel soorten georganiseerde criminaliteit en activiteiten die daarmee samenhangen. De aanpak van ondermijning vergt een brede integrale aanpak, waarbij verschillende overheidsinstellingen, bedrijven en burgers zich gezamenlijk inspannen. In de RIEC's werken partijen uit het strafrechtelijke, fiscale en bestuursrechtelijke domein reeds structureel samen aan de integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit. Voor meer informatie over de recente maatregelen tegen ondermijnende criminaliteit wordt verwezen naar de website van de Rijksoverheid⁴ en de voortgangsbrief over de aanpak van ondermijning van 13 november jl.⁵

BO TIZ

Zoals bovenstaand toegelicht is de bestrijding van ondermijnende (georganiseerde) criminaliteit geen primaire verantwoordelijkheid van het BO TIZ. Daar waar sprake is van ondermijnende activiteiten die gepaard gaan met zorgfraude is uiteraard, ten aanzien van zorgfraude, wel een rol voor het BO TIZ weggelegd. Het BO TIZ onderstreept het belang van samenwerking en onderlinge informatie-uitwisseling en meer specifiek intensievere regionale samenwerking met de RIEC's waar het gaat om de aanpak van ondermijnende criminaliteit waar zorgfraude in is betrokken.

³ Betreffende vijf interviews in de regio Twente: Regionale zorgkantoor Menzis, Gemeente Enschede, Expert op het thema zorgfraude in de regio Hengelo, Belastingdienst (regio Twente) en RIEC ON.

Betreffende vijf interviews in overige regio's en landelijk: Inspectie SZW, RIEC Midden Nederland, RIEC Noord-Holland, Belastingdienst en IKZ.

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ondermijning/maatregelen-tegen-ondermijnende-criminaliteit>.

⁵ Kamerstuk 29 911, nr. 292.

In dit verband verkennt de VNG, mede naar aanleiding van een recent onderzoek⁶, met gemeenten en TIZ-partners de mogelijkheden voor een gezamenlijke (regionale) interventie-aanpak. VNG zal de bevindingen van onderhavig rapport in deze verkenning meenemen.

**Directoraat Generaal
Curatieve Zorg**
Directie Patiënt en
Zorgordening

Tot slot blijkt uit het rapport het belang van zorgvuldige gegevensuitwisseling bij de aanpak van zorgfraude. Op dit moment ligt het Wetsvoorstel bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg (Wbsrz) ter behandeling in de Tweede Kamer voor, met waarborgen voor een zorgvuldige gegevensuitwisseling tussen de TIZ-partners.

Kenmerk
1808821-216522-PZO

Hoogachtend,

het Bestuurlijk Overleg Taskforce Integriteit Zorgsector,
namens deze,
de voorzitter,

E. Gerritsen

⁶ Zie het rapport "Een wereld te winnen", op <https://vng.nl/artikelen/een-wereld-te-winnen>.